

2 okt. 1944.

4 årgang.

4. år. Det var ingen festivitas over quislingstyrets jubileumsdag 25 september. Stemningen i nazileiren er ikke så høy. De gøbbelske papegøyer skravlet iveri på sine tribuner hist og her. Men de har nok med å holde motet oppe hos sine egne. Folket vører dem ikke. 4 lange og tunge år, de svarsteste i vår historie. Men tross allt er det kanskje også de ståtteste.

I dag rykker de forente nasjoner fram mot nazityraniet på alle fronter. Det er en makt av folk, materiell, ånd og vilje som verden aldri har sett maken til. Befrielsens time er nær det tviler ingen på, en venter bare på øyeblikket.

Tilstanden var ikke så oppløftende høsten 1940. Tyskland seiret på alle fronter. Venskapspakten med Moskva viste ingen tegn til brist. Ensretting og tilpassing til den nye tid var parolen overalt, i det nøytrale Sverige som i det beseirede Frankrike. Bare England holdt ut, med det vesle Norge som sin mektigste allierte. Også her hadde dessverre tilpassningspolitikken sine talsmenn. Men da Quislings skygge viste seg - da marionettregjeringen ble dannet den 25 september var det slutt med unnfalldenheten. Den norske folkeånd reiste seg, og norsk vilje, tro og tross slo ut som lysende varder på våre fjell. Til inspirasjon og vekkelse for en skrekkslått og motløs verden. Vår tusenårige historie lyste opp for oss. Med dikteren kunne vi føle han "Harald" stige fram or haugen.

Meget er skjedd i disse år. Vi har stiftet bekjentskap med naziterroreren i alle dens former. Quislingstyret har utfollet seg i ly av tyske bajonetter. Overalt hvor de har kunnet komme noe norsk tillivs har quislingflokken gjort sin judasgjerning. -- Og meget er det de har brutt i stykker. De har vært tyskerne behjelpelig med å plyndre oss ut, og bryte ned rettsikkerheten. Med gestapo deltar de i jakten på landsmenn som gjør sin plikt mot folk og land. Fængsler og konsentrasjonsleirer vidner om deres virksomhet. Det er ikke for intet at "quisling" er blitt et internasjonalt sjelsord, opptatt sogar i de tyske nazisters vokabular. Men - Gudskjelov - de står idag like langt fra sine mål som for 4 år siden. De har hverken vunnet eller overvunnet det norske folk. Og de er idag som rotter på et synkende skib.

Slik måtte det gå. Til lykke og heder for oss har vi friheten: "ikke bare i klærnebåret, men også i kjøttet båret.

Norge skal leve, men av quislingene blir det bare et skjelsord igjen.

Gjenreisningen. Frigjøringen av landet vårt er vel det tema som opptar de fleste. Med glede og forventning imøteser vi dagen. Blir det ikke snart? spør mange utålmodig. Men la oss ikke glemme at det er meget som skal gjøres først. Vi tenker ikke bare på de ofre som kan kreves av oss før tyskerne er kastet ut. Forberedelsen til den opprydning og gjenreisning som må til i det øyeblikk åket er kastet av krever en stor innsatts. Overalt må vi ha de organer klar som skal tre i funksjon. Hver mann må finne sin rette plass. En hovedoppgave for arbeiderne er å gjenreise en fri fagbevegelse som er istand til å løse de veldige problemer som melder seg i etterkrigstiden.

En kan gå ut fra at de lover og beslutninger som gjalt i Landsorganisasjonen før 9 april 1940, atter vil tre i kraft etter frigjøringen. Men det blir nødvendig med en hel rekke nye bestemmelser som tar sikte på å rydde opp i det organisatoriske og politiske villniss som forræderne har skapt. Medlemmer av nasjonal samling og andre nazistiske sammenslutninger vil selvsagt bli nektet adgang til organisasjonene. De som har vært villige redskaper for tyskerne og quislingene vil ikke kunne velges til tillitshverv.

I tvils tilfeller vil deres sak bli prøvet av høyere organisasjonsinstanser. De fagorganiserte kommer til å få tilbake de rettigheter de hadde i organisasjonen før 9 april, med tillegg av de rettigheter som er opparbeidet under okkupasjonen. Dette vil også gjelde de som har deltatt i kontingentstreiken.

Den frie Landsorganisasjon og representanter for arbeidsgiverne har også ført forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkårene etter krigen, og i samarbeid med regjeringen søkt å legge tilrette det best mulige grunnlag for en forsvarlig ordening. I vesentlig grad vil ordningen følge de prinsipper som gjalt før krigen. En viktig forutsetning under alt forberedende arbeid har vært at Landsorganisasjonens medlemmer snarest mulig, og på bakgrunn av organisasjonsmessige klare linje og gjennom beslutninger fattet på demokratisk måte, skal avgjøre fagbevegelsens nye retningslinjer, foreta valg på tillitsmenn osv. Den tyske krigsmakt har satt alle i arbeid til ruin og ødeleggelse for vårt land. Det frie Norge skal sette hver eneste kvinne og mann i arbeid for å gjenoppbygge det tyskerne og quislingene har ødelagt, og for å skape en ny og større velferd for vårt folk. Det er her fagorganisasjonen må gå i spissen. De uhyggelige årene vi har gjennomlevet har skapt et fortrellig tillitsforhold mellom alle gode nordmenn fra skilte samfundsklasser. Signaler utenfra har gitt løfter om et internasjonalt arbeid for å befri menneskeheten fra frykt og nød. Den norske arbeiderklassens oppgave blir å søke å skape en bred og mektig samling for å gjennomføre dette verdensprogram i vårt samfund. Vi trenger alle krefters medvirkning her. Okkupasjonen har lært oss å hate all diktatur, all korrupsjon, løgn og svindel. Og vi har lært å elske friheten, rettssamfundet, hederlighet og krakkerfasthet. Med våre sinn fyllt av dette, står vi på terskelen til gjenreisningsarbeidet. Vi vil rekke hendene til alle dem som vil være med å bygge det norske samfund på demokratiets og den sosiale rettferds prinsipper. Og vi tror denne fylking vil bli så stor at vi motige og trygge skal kunne gå fram til Norges nye arbeidsdag.

Krigssituasjonen.

Etter de veldige offensiver de allierte førte i sommer kan det nesten se ut som om det for tiden er stillstand på krigsskueplassen. Så er imidlertid ikke tilfellet. Russerne har i det siste rensket hele Estland for tyskere og har i løpet av de siste 9 dager tatt 15 000 fanger, 30 000 tyskere falt. Rigas fall er nær forestående. Også i syd har russerne hatt stor framgang idet de nu kjemper på ungarsk område og likeså på slovakisk grund. I Italia har også de allierte åpnet en stor offensiv og det ser ut til at Bolognas fall er nær forestående. Også i Albania har de allierte gjort landgang og har blant annet erobret flere øyer utenfor kysten. Det meldtes igår at Calais nu er befridd, den tyske garnison overga seg igår morges. Tyskerne har bare nu et støttepunkt på den franske kanalkyst igjen nemlig Dunkerque. De allierte sender nu store hærstyrker langs hele vestfronten. Bombingen over tyskerens krigsindustri øker nu fra dag til dag. Fra østfronten meldes at russerne har trengt inn på jugoslavisk område med store styrker for også fra den kant å kunne angripe Ungarn. Fra Italia meldes at italienske patrioter gjør oppstand mot tyskerne i Venezia. I Hellas har nu patriotene erobret store områder og den greske regjering oppholder seg nu i landet. I uken som gikk har 15 allierte U-båter vært i virksomhet fra Nordishavet til kanalen og senket 30 tyske skip og 4 eskortefartøyer. Hertil kommer en del skip som er senket på norskekysten av allierte fly. Forleden dag ga Eisenhower ordre til de allierte soldater om at når de nu kom på tysk grunn måtte ingen fraternisering med tyskerne finne sted. Øksnevad presiserte i den anledning at denne ordre gjelder alle, heller ikke i Norge bør dette finne sted hvor fristende det enn kan være med tyskerens sigaretter og brennevin. Ingen tysker må få en glad stund i Norge ved nordmenns hjelp.

En hyldest til de norske lærere.

De islandske lærere overrakte forleden den norske minister i Reykjavik en vakker adresse til de norske lærere. Islendingene hylder våre lærere for den store innsats de har gjort i kampen mot nazityranniet.

Dansk protest mot tysk voldsferd.

De politiske partier i Danmark har sendt dr. Best - det tyske rikets befullmektigede i Danmark - en skarp protest mot den tyske voldsferd mot det danske politi. Hele den danske politimakt ble for et par ukers tid siden oppløst av tyskerne og tusener av politifolk deportert til Tyskland. Det skjedde ved en overrumpning på samme måte som da de tok de norske studenter. Den gjenværende del av politiet er gått under jorden som det heter. Tyskerne skapte et nytt politikorps med det beryktede Schalburgkorps som grunnstamme, etter at de i sommer - etter generalstreiken i København - høyttidelig lovet at Schalburgkorpsset skulle trekkes tilbake. Det tjener dansk politi til uvisnelig heder at det er vedblitt å være dansk. De har stått på folkerettens grunn og bare håndhevet dansk lov og rett. Enhver medvirken til å bringe danske borgere under tysk rettsforfølgelse er blitt konsekvent avvist. Tyskerne har da funnet det nødvendig å ty til terror og vold mot politiet for å sikre seg fritt slag mot den danske befolkning.

De åndssvake til lærerskolen.

En offentlig kunngjøring meddelte forleden at Ekelund Åndssvakeskole skal flytte til Stord lærerskole. Det er god plass der nå. I høst skulle det første kuld opptas på lærerskolen etter den nye naziplan. Det meldte seg 11 men de 6 reiste seg og forlot skolen etter rektor Gjerstads immatrikulerings-tale. Dagen etter forsvant 3. Straks etter kom kunngjøringen om at Åndssvakeskolen skulle rykke inn istedet.

En døddrukken nazipamp.

Prisdirektør Lars BJORHEIM som for en 10 års tid siden var kort orsjef ved Fiskeridirektoratet i Bergen og som er en av den nye tids lykkeriddere ble forleden funnet i rennesteinen i en sentrumsgate i Oslo. Herr BJORHEIM har 15 fl. brennevin om måneden til representasjon.

Norsk fotball i Sverige.

De norske gutter i Sverige holder seg i form. I det norske fotballmesterskap deltar ikke mindre enn 87 lag.

Norske quislinger

flykter i stadig større utstrekning til Sverige, meldes fra Oslo. Utskrivningen til "Hirdens bedriftsvern" er en av grunnene. Det er med meget blandede følelser quislingene har mottatt meldingen om at alle mannlige partimedlemmer skal øvtjene en sessjon. Blant dem som har søkt tyskernes bistand for å umdra seg er Håkon Meyer, men ham brenner det blått lys over likevel ..

Lars Evensen er blitt sjef ved det norske flyktningekontoret i Stockholm. Den svenske Norgeshjelpens innsamlinger har nå passert 31 millioner kroner.

Den nye barnefilmen "Ni gutter og en jente" er tvers igjennom et naziprodukt og er selvsagt blokert. Hovedrollen spilles av Else Budde som kan kunsten med gutta fra før. Et-ter en noe broget skilsmisse giftet hun seg med nazisten Sophus Noreger senior. Den nye lykke varte i 2 måneder. Den noe tilårskomne brudgom fant det i lengden strevsomt å konkurrere med frontkjempere og nazipamper om sin kones gunst. Hun slekter forøvrig på det berømte eple som ikke faller langt fra stammen. Hennes mor, fru Kahrs Budde som har påtatt seg å sørge for at sykepleierskene får del i nyordningens velsignelser, har for lengst installert seg i pleierskenes rekreasjonsheim i Asker der hun holder bakkanaler med tyske offiserer. "Hun rekreerer" seg alene på hele standens vegne.

Teater og film.

En gjør oppmerksom på at foruten Nasjonalteatret og Det norske teater i Oslo, Trøndelag teater i Trondheim - samtlige satt under nazistyre, er Komediateatret i Bergen som godvillig har gitt seg nazismen i vold, boykottet. Det er bergensernes oppgave å gjennomføre en blokade like effektiv som den publikum i Oslo og Trondheim har gjennomført. Turneer fra disse teatre og turneer med naziledere eller naziskuespillere er selvsagt også blokkert. Tyske stykker på ikke blokkerte teatre er boykottet. De tyske underholdningsstykker som teatrene har spilt, er påtvunget dem av tyskerne eller NS-teaterdirektoratet. Alle tyske filmer er boykottet. Alle nye norske filmer er boykottet, da all filmvirksomhet nå er på NS-hender. Kjente norske skuespilleres medvirking i disse filmer må ikke vilde publikum til å tro at disse filmer kan besøkes. Ingen må søke opptagelse som elev ved teater eller filmskole.

Slaveskipet Westralen gikk som kjent på en mine og sank utenfor svenskekysten. Der omkom 46 norske fanger og bare 4 ble reddet, disse kom inn til Marstrand i Sverige. Slektningene til de omkomne og reddede fanger vil få beskjed. Hele det norske folk tar del i sorgen. Vi hedrer de falne kamaraters minne ved å forsterke kampen mot de forbrytere som holdt dem i fangenskap.

A r b e i d s m o b i l i s e r i n g e n .

En rekke bedrifter og etater har fått en meddelelse fra Reichskommissar om at vedkommende bedrift som ansees livsviktig skal fylle ut et skjema med navn og data for alle som tilhører årsklassen 1924 for at Reichskommissar kan sørge for at disse ikke blir utskrevet. Det skulær seg et eller annet bak denne velvilje fra Terboven. Ingen må gå på limpinnen. Parolen om at ingen spørsmål om registrering til nasjonal arbeidsinnsats besvares, intet skjema fylles ut, gjelder her også. Det må ikke forekomme svikt i rekkene.

Finkjemningen av bedriftene etter mer arbeidskraft til tyskerne som nazi-myndighetene har planlagt i så stor målestokk er allerede begynt. I Oslo er således en 3-mannskomite i aksjon for å gjennomgå Vinmonopolet og Oslo kommune m.v. I den anledning har Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon sendt ut følgende som har adresse til alle som etterhvert vil bli berørt:

"Vår nu på vakt. Vår største seier er vunnet nettopp på arbeidsinnsatsens område. Denne seier må ikke forkvækles med at det nå vises unnfallenhet. Tidligere har andre grupper vært utsatt for angrep og har bestått prøven. Husk vår ungdoms innsats. Nu er turen kommet til deg.

Hjemmefronten krever at alle gjør sin innsats i frigjøringsarbeidet. Vi er alle soldater i kampen og vår innsats betyr like meget som soldatens med våpen i hånd. Sjefer og underordnede, arbeidere og funksjonærer må stå sammen, og samlet gå inn for de paroler hjemmefronten i forståelse med konge og regjering sender ut. Derfor:

Ingen svikt. Parolen er: Ingen norsk kvinne eller mann til nasjonal arbeidsinnsats. Alle må gjøre sin plikt.

Den Frie Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon,

En meget viktig del av arbeidernes innsats i ventetiden før vårt lands befrielse er å sørge for at intet tysk arbeid forseres fram. Intet hastverk, ingen overtid, intet søndagsarbeid. La det gå langsomt for seg. En behøver ikke falle like i hendene på de tyske kontrollører ved å sette seg ned eller stå i grupper og prate. Vær tilsynelatende alltid opptatt med ditt arbeid. Men la det gå langsomt. Gjør alle dette, kommer seieren hurtigere og vi får tilbake en

F R I F A G B E V E G E L S E .